

Phương pháp tiếp cận xóa mù chữ phát triển cộng đồng: nghiên cứu thí điểm ở Điện Biên

Nguyễn Minh Tuấn*; Nguyễn Thị Hải*

*TS. Viện Khoa học Giáo dục Việt Nam

Received: 10/11/2023; Accepted: 16/11/2023; Published: 22/11/2023

Abstract: In recent years, the Party and State have issued many policies to literacy and prevent re-illiteracy for the majority of ethnic minorities and those living in areas with difficult economic conditions, no conditions for studying. Implementing adult literacy involves many participating forces such as teachers from primary and secondary schools in the area, retired teachers, volunteers, border guards, youth unions, etc. However, teaching literacy to adults, who are mainly production workers, has difficulties and requires appropriate teaching methods. This article introduces an effective method of teaching literacy, used in many countries around the world and applied in a pilot in Vietnam, which is the method of Literacy - community development (reflect) grouped Research is being piloted in Muong Ang, Dien Bien province to teach economic development topics associated with literacy. The achieved results need to be further researched, evaluated and replicated nationwide to contribute to improving the effectiveness of literacy and preventing re-illiteracy for adults.

Keywords: Literacy, Literacy-community development, Reflect.

1. Mở đầu

Từ trước đến nay, Đảng và Nhà nước ta đã rất quan tâm đến giáo dục vùng dân tộc thiểu số (DTTS) và đã ra nhiều văn bản, chính sách đề cập đến việc xóa mù chữ (XMC). Trong đó phải kể đến Nghị quyết 29 về Đổi mới căn bản toàn diện GD&ĐT. Nghị quyết nêu rõ “ưu tiên đầu tư phát triển GD&ĐT đối với các vùng đặc biệt khó khăn, vùng DTTS, biên giới, hải đảo, vùng sâu, vùng xa và các đối tượng chính sách...” (BCH TW, 2013); Quyết định số 1719/QĐ-TTg ngày 14/10/2021 của Thủ tướng Chính phủ phê duyệt Chương trình mục tiêu quốc gia phát triển kinh tế - xã hội vùng đồng bào DTTS và miền núi giai đoạn 2021 - 2030, giai đoạn I: từ năm 2021 đến năm 2025; Quyết định số 1373/QĐ-TTg ngày 30/7/2021 phê duyệt Đề án “Xây dựng xã hội học tập giai đoạn 2021-2030”. Quyết định này đặt ra mục tiêu cụ thể đến năm 2025: “70% các tỉnh, thành phố trực thuộc trung ương (sau đây gọi là tỉnh) đạt chuẩn XMC mức độ 2; đến năm 2030: 90% các tỉnh đạt chuẩn XMC mức độ 2”.

Công tác XMC không chỉ là nhiệm vụ của riêng ngành GD&ĐT mà là nhiệm vụ chính trị quan trọng, đòi hỏi sự phối hợp của các cấp ủy Đảng, chính quyền, các đoàn thể, tổ chức. Để thực hiện chủ trương của Đảng và Nhà nước, Tổ chức giáo dục vì mọi người (VAEFA) đã phối hợp với ngành giáo dục

tỉnh Điện Biên tổ chức lớp XMC cho chị em phụ nữ người dân tộc Thái dựa vào PPTC XMC-PTCĐ.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Giới thiệu chung về PPTC XMC-PTCĐ (RE-FLECT)

2.1.1. Phương pháp tiếp cận XMC – PTCĐ hay còn được viết là REFLECT. Đó là chữ viết tắt của cụm từ tiếng Anh: R: regenerated (tái tạo), F: Freire (tên riêng của nhà giáo dục học Braxin), L: Literacy through (xóa mù chữ thông qua), E: Empowering (tăng cường), C: Community (cộng đồng), T: Techniques (kỹ thuật).

Cụm từ REFLECT có nghĩa là tái tạo lại PPXMC của Freire thông qua việc tăng cường sử dụng các kỹ thuật cộng đồng. Để hiểu rõ hơn về PPTC REFLECT này, cần phải hiểu được bản chất của REFLECT, tức là cần phải hiểu lý thuyết của Paulo Freire và đánh giá nông thôn có sự tham gia (PRA).

2.1.2. Lý thuyết giáo dục của Paulo Freire:

Paulo Freire là nhà xã hội học, nhà giáo dục học người Braxin. Từ những năm 1960 – 1970, tư tưởng giáo dục của ông có ảnh hưởng mạnh đến giáo dục không chính quy trên toàn thế giới. Ông đã kịch liệt đấu tranh chống phong cách giáo dục truyền thống và cho rằng đó là cách dạy học áp đặt, giáo viên đảm nhiệm vai trò uy quyền như một người giỏi nhất, ra lệnh cho người học phải học cái gì và suy nghĩ, hành

động như thế nào. Vai trò quyền uy đó có xu hướng làm giảm vai trò người học với tư cách là một nhân cách.

Paulo Freire cho rằng, dạy học truyền thống là:

Giáo viên dạy và HV phải học.

Giáo viên biết mọi thứ mà HV thì không biết cái gì cả.

Giáo viên tư duy, còn HV thì suy nghĩ theo.

Giáo viên nói, còn HV nghe như bụt.

Giáo viên ra kỷ luật, còn HV tuân theo kỷ luật.

Giáo viên hành động, còn HV làm theo, bất cứ.

Giáo viên lựa chọn nội dung chương trình, còn HV phải chấp nhận nội dung đó.

Giáo viên dùng uy quyền của kiến thức với uy quyền của nghề nghiệp bản thân để đối lập với tự do của HV.

Giáo viên là chủ thể của quá trình học tập, trong khi HV chỉ là khách thể.

Cách giáo dục của Paulo Freire mới đưa ra nguyên tắc, mà chưa đưa các được các giải pháp, các kỹ thuật để thu hút/lôi cuốn sự tham gia tích cực của người học vào trong quá trình học tập. Vì vậy, PPTC XMC-PTCĐ chính là đã kế thừa và phát triển thêm một bước các quan điểm tích cực của lý thuyết Paulo Freire bằng cách vận dụng một số các công cụ kỹ thuật đánh giá nông thôn có sự tham gia (PRA) nhằm thu hút sự tham gia và phát huy tính chủ động tích cực của người học trong mọi khâu của quá trình học tập từ xác định mục tiêu, nội dung, tự xây dựng bài học, tự phát hiện, tự giải quyết vấn đề, tự rút ra kết luận, tự xây dựng kế hoạch hành động, tự kiểm tra, đánh giá v.v... (Viện CL và CTGD, 2007)

2.1.3. Cách đánh giá nông thôn có sự tham gia (PRA)

PRA là chữ viết tắt của cụm từ tiếng Anh: P: Participatory (có sự tham gia), R: Rural (nông thôn), A: Appraisal (đánh giá). PRA có nghĩa là đánh giá nông thôn có sự tham gia, là kỹ thuật điều tra mới xuất hiện những năm cuối thập kỷ 70 - đầu thập kỷ 80 thế kỷ trước nhằm bổ sung cho các cách điều tra mẫu thông thường. Nó tạo ra cơ hội cho sự tham gia tích cực của cộng đồng.

PRA là một PPTC sống động được sử dụng các kỹ thuật có sự tham gia khác nhau. Phương tiện chính cho sự đánh giá thường là một hoạt động tạo điều kiện cho những người tham gia xây dựng một sơ đồ, biểu đồ theo cách của chính họ, sử dụng các vật liệu sẵn có ở địa phương. Việc xây dựng này đóng vai trò là một điểm trung tâm cho thảo luận nhóm và nó tạo

điều kiện cho người đánh giá và các thành viên tham gia thăm dò các khía cạnh khác nhau của vấn đề.

Ngoài việc đánh giá tác động, PRA áp dụng cho nhiều mục đích khác như: Lập kế hoạch phát triển; Thăm dò thái độ và ý kiến của con người về một vấn đề hay ý tưởng cụ thể; Đánh giá nhu cầu của cộng đồng; Phân tích tính khả thi của một kế hoạch hành động; Xác định các ưu tiên; Giám sát sự thực hiện.

PRA có điểm mạnh là sử dụng nguồn lực địa phương làm cho các thành viên cảm thấy thoải mái. Mọi người thích tiến hành các hoạt động PRA. Họ xem chúng như một trò chơi. Mọi người trở nên quan tâm và tham gia vào hoạt động, vì vậy rất có thể các ý kiến và quan điểm đích thực của họ sẽ được đưa ra. PRA mang tính tham gia hơn là cuộc khảo sát. Các kết quả thu được theo hình thức dễ hiểu đối với cộng đồng địa phương. Thông tin là tin cậy.

Điểm yếu của PRA là quá trình PRA đòi hỏi rất nhiều thời gian. Nếu việc thảo luận kéo dài quá, thì những người tham dự có thể sẽ không trả lời thật để tránh thêm câu hỏi và thêm thời gian. Nhóm có thể nói cho cán bộ đánh giá những gì mà họ thích nghe. Để tránh tình trạng này, cần có mối liên hệ thường xuyên với dân làng. Khó so sánh các kết quả từ các nhóm khác nhau. Các công cụ PRA là nhập khẩu từ nước ngoài.

PRA có thể không thực sự mang tính tham gia vì 2 lý do: công cụ (biểu đồ cột; biểu đồ Venn) là do người ngoài đưa vào; và mức độ tham gia phụ thuộc vào kỹ năng của người hướng dẫn viên.

Nhiều người sử dụng PRA cho rằng việc thực hiện PRA sẽ kết thúc khi sơ đồ, biểu đồ đã được vẽ. Thực tế, sản phẩm vẽ mới chỉ mở ra vấn đề để thảo luận sâu với các thành viên về các thông tin được thể hiện trên sơ đồ, biểu đồ. Sự thành công của cuộc PRA phụ thuộc vào kỹ năng của hướng dẫn viên trong việc khuyến khích thái độ, ý kiến và quan điểm của mọi người tham gia về bản đồ mà họ vừa mới làm ra.

Một số công cụ PRA thường được dùng trong xóa mù chữ - phát triển cộng đồng (Viện Chiến lược và Chương trình giáo dục, 2007):

Xây dựng sơ đồ/bản đồ dùng để phản ánh thực tế của một địa bàn, cộng đồng nào đó về một chủ đề nhất định như bản đồ dân cư, giao thông, các cơ sở y tế, trường học...

Xây dựng sơ đồ hình cây dùng để phân tích thu nhập như cây thu chi, hoặc phân tích nguyên nhân, hậu quả của một vấn đề nào đó như cây đói nghèo, cây nguyên nhân, hậu quả phụ nữ mù chữ, ...

Xây dựng lịch như lịch nông nghiệp, lịch làm việc theo giới, lịch các bệnh tật thường gặp trong năm, lịch lao động của phụ nữ, ...

Xếp loại trực tiếp như xếp loại thực trạng chữa một số bệnh ở địa phương, xếp loại trực tiếp sử dụng một số loại thuốc nam cho các loại bệnh khác nhau, ...

Sắp xếp thứ hạng như xếp loại ưu tiên, xếp loại theo cặp đôi, ...

Sơ đồ Venn để tìm hiểu mối quan hệ của cá nhân, tổ chức trong một hoạt động hoặc sự việc cụ thể, ...

Phương pháp vẽ tranh để tranh về hiện tại và tương lai mong muốn về một vấn đề nào đó.

2.2. Vận dụng PPTC XMC-PTCĐ vào xoá mù chữ ở Điện Biên

Nhận ra được ưu điểm, lợi ích của PPTC XMC - PTCĐ, VAEFA đã kết hợp với tỉnh Điện Biên vận dụng phương pháp này vào dạy XMC cho chị em phụ nữ huyện Mường Ảng, tỉnh Điện Biên. Dưới đây là một trong những bài học vận dụng PPTC XMC-PTCĐ. Ở huyện Mường Ảng, tỉnh Điện Biên, người dân chủ yếu trồng cây cà phê. Vì vậy, nhóm thực hiện đã gắn XMC với việc chăm sóc, thu hái cà phê ở các giai đoạn khác nhau. Cụ thể là bài “Cách chăm sóc và thu hái cà phê đầu vụ - Tăng cường tiếng Việt, Toán cho phụ nữ người DTTS”.

Ví dụ minh họa chuyên đề : Cách chăm sóc và thu hái cà phê đầu vụ - Tăng cường Tiếng Việt, Toán cho phụ nữ người DTTS

A. MỤC TIÊU:

- Với HV biết đọc, biết viết tương đối thành thạo (Mức 3):

+ Hiểu và biết được các bước tiến hành thu hái cà phê đầu vụ.

+ Phát hiện được sâu bệnh hại và chia sẻ về vườn cà phê nhà mình.

+ Viết được các bước tiến hành thu hái cà phê đầu vụ.

+ Vận dụng các kĩ bước tiến hành thu hái cà phê vào trồng hái cà phê.

+ Hiểu và thực hiện được bài toán có lời văn.

- Với HV đã biết đọc biết viết nhưng chưa thành thạo (Mức 2):

+ Hiểu và biết được các bước tiến hành thu hái cà phê đầu vụ.

+ Phát hiện được sâu bệnh hại và chia sẻ về vườn cà phê nhà mình.

+ Viết được phương pháp hái cà phê đầu vụ.

+ Vận dụng các bước tiến hành thu hái cà phê vào trồng hái cà phê.

+ Thực hiện được bài toán có lời văn đơn giản

- Với HV chưa biết chữ (Mức 1):

+ Hiểu được các bước tiến hành cho thu hái cà phê đầu vụ.

+ Đọc được các tiếng: bao đựng, găng tay, gùi, xô.

+ Viết được các từ: bao đựng, găng tay, gùi, xô.

+ Thực hiện được phép toán đơn giản.

B. THÀNH PHẦN THAM GIA:

Thành viên nhóm cổ phần tài chính hoặc người thân của họ

C. CHUẨN BỊ

Văn phòng phẩm: Bút dạ, giấy A0; bút bi; sổ tay

Tài liệu: Lịch nông vụ tháng 9; Tóm tắt nội dung khuyến cáo các công việc cần làm

D. HƯỚNG DẪN ĐIỀU HÀNH

I. Khởi động: Trò chơi “Mưa – Gió – Bão” (5 phút)

Mục đích: Tạo ra sự không khí vui vẻ của buổi học và gắn kết giữa các thành viên

Chuẩn bị: Chuẩn bị trước trò chơi

II. NỘI DUNG: 90 phút

Người điều hành	HV	Công cụ
Hoạt động 1: Kiểm tra bài cũ (10 phút)		
Nhóm mức độ 3. (5p) Kiểm tra lại vở ghi chép về những phát hiện sâu bệnh tại ruộng nhà mình và cách bước đã tiến hành để giảm thiểu sâu bệnh hại Nhóm mức độ 2: Gọi 2 thành viên đọc các tóm tắt của người điều hành vừa tóm tắt các công việc của nhóm mức độ 3 Nhóm mức độ 1: Đọc bảng nhân 2-3	HV nhóm mức độ 3 ngồi tại chỗ chia sẻ lại các công việc đã làm đối với ruộng nhà mình. HV nhóm mức độ 2 người, đọc lại toàn bộ nội dung tóm tắt - Ít nhất 2 thành viên của nhóm đọc.	NĐH tóm tắt các công việc đã làm của nhóm mức độ 3
Hoạt động 2: Thảo luận về tình hình chung của vườn cà phê (15p)		

NĐH: Các nhóm thảo luận: (15p) - Các nhóm hãy liệt kê các đặc điểm tình hình vườn cà phê nhà mình (đối với nhóm mức độ 1, sẽ cần có 1 TĐV hỗ trợ ghi chép lại)	Các thành viên nhóm (Bao gồm cả người biết chữ và không biết chữ sẽ cùng thảo luận, viết ra thẻ màu/giấy A0 khuyến khích và hỗ trợ các HV mức độ 1 cũng tự viết lại hoặc dưới sự hỗ trợ của TĐV	- Bút lông; giấy A0 - Nội dung tóm tắt các khuyến cáo sau: + Kiểm tra vườn cà phê để phát hiện các loại sâu bệnh: Bệnh gỉ sắt; khô cành; khô quả; bệnh thối rễ; vàng lá; Nấm hồng + Khi phát hiện sâu bệnh; chỉ sử dụng các loại thuốc phun theo danh mục thuốc theo nguyên tắc 4 đúng: đúng thuốc; đúng lúc; đúng cách; đúng thời điểm (khi phun phòng cần sử dụng bảo hộ lao động và các chai lọ sau khi dùng xong cần thu gom đúng nơi quy định) (Tham khảo thêm bảng tin nông hộ - Những việc cần làm trong tháng 9)
2. Thảo luận 2: Các bước tiến hành cho thu hái cà phê đầu vụ? (20p) TĐV sau khi cho HV thảo luận thì tóm tắt các nội dung sau: - Chuẩn bị bao bì sạch, găng tay làm vườn, gùi đeo; xô đựng... - Xác định thời điểm thu hái, tầm cuối tháng 9 và đầu tháng 10 là giai đoạn thu hái lần 1, bà con có thể nhìn độ chín trên cây của cà phê đạt từ 20-25%, mỗi đợt hái cách nhau từ 20- 25 ngày; Xác định thời điểm thu hoạch còn liên quan tới thời vụ, số lần hái và phương pháp chế biến. - Phương pháp hái: Không nên tuốt cành vì tuốt cành sẽ làm ảnh hưởng đến mắt cà phê, các mắt cà bị ảnh hưởng sẽ không nảy mầm trong vụ năm sau, làm giảm sản lượng/năng suất. Không hái lẫn quả xanh: Trọng lượng của quả xanh nhẹ hơn quả chín; Quả xanh làm giảm chất lượng cà phê; tỷ lệ nhân đen và hạt chưa phát triển cao ảnh hưởng đến hương và vị của cà phê thành phẩm. Khuyến khích thu hoạch khi cà phê chín > 90%; điều này làm chất lượng cà phê tốt hơn, giá bán cao hơn. Sau thu hái, không lưu giữ quả tươi cà phê để chế biến ướn quá 12h và chế biến khô quá 24h. Việc lưu giữ quả tươi kéo dài làm khối quả bốc nóng và ảnh hưởng đến chất lượng nhân, nhiều hạt bị mốc, thay đổi màu sắc; đồng thời làm hao hụt khối lượng nhân. Vì vậy, trong trường hợp chế biến không kịp, cần đổ quả trên nền có bề mặt khô ráo, sạch sẽ và thoáng mát, chiều dày lớp quả không quá 30 cm để tránh bốc nóng.	Các HV nhóm thảo luận, chia sẻ và góp ý với các nhóm. Nhóm mức độ 1 sẽ cần hỗ trợ từ 1 TĐV	(Tóm tắt tài liệu kỹ thuật thu hái cà phê)
Hoạt động 3: Hình thành kiến thức tiếng Việt và Toán (35 p) (Chia lớp học thành 3 nhóm, dạy theo hình thức tổ chức lớp ghép nhiều trình độ)		
Nhóm 1: Với nhóm HV chưa biết chữ (mức 1) Tiếng Việt: - Nói và nghe theo cặp: chia sẻ với người bên cạnh về diện tích cà phê nhà mình và ngược lại... - Đọc: HDV hướng dẫn HV nhận diện, đánh vần và đọc các từ về dụng cụ chuẩn bị cho việc thu hái cà phê: bao đựng, găng tay, gùi, xô. - Viết: HDV hướng dẫn HV viết lại các dụng cụ chuẩn bị cho việc thu hái (<i>bao đựng, găng tay; gùi; xô...</i>) Tính toán: - HV thực hiện phép tính cộng trừ sau: Hôm nay nhà chị Hương thu được 30kg cà phê; chị đã bán đi 20 kg cà phê trong ngày thu đầu tiên, ngày hôm sau chị lại thu được 12kg cà phê vậy số cà phê trong ngày 2 của gia đình chị Hương có tất cả bao nhiêu kg?	- HV nói theo cặp. - HV biết ghép vần và đọc được các tiếng: bao đựng, găng tay, gùi, xô. - HV viết được các từ: <i>Bao đựng, găng tay, gùi, xô</i> Thúc đẩy viên hướng dẫn HV thực hiện bài toán ra tờ giấy A0 Ngày 1 sau khi thu được bán đi còn lại là: $30\text{kg} - 20\text{kg} = 10\text{kg}$ Tổng ngày 2 sau khi thu hoạch là: $10\text{kg} + 12\text{kg} = 22\text{kg}$	- Văn bản hướng dẫn các bước tiến hành thu hái cà phê đầu vụ - Vở ô li, bút viết. <i>Không yêu cầu HV viết lời giải, chỉ cần hỗ trợ HV biết cách đặt tính và tính toán và đọc (chưa cần lưu loát) bài toán.</i>

Nhóm 2: Với HV biết đọc, biết viết nhưng chưa thành thạo (mức 2) Tiếng việt: - Nói và nghe: Chia sẻ với người bên cạnh về tình hình sâu bệnh và vườn cà phê nhà mình - Đọc: HDV hướng dẫn HV đọc phương pháp hái cà phê đầu vụ. - Viết: HV viết được các phương pháp hái cà phê đầu vụ. Toán: Nhà chị Minh trong tháng 9 thu hoạch được 25kg cà phê, giá cà phê thời điểm này là 15 nghìn đồng/ 1kg. Vậy nhà chị Minh sẽ bán được bao nhiêu tiền trong lần thu đầu tiên? <i>(Yêu cầu HV không sử dụng điện thoại hoặc máy tính để tính toán)</i>	- HV nói theo cặp đôi về tình hình vườn cà phê nhà mình. - HV đọc được phương pháp thu hái cà phê đầu vụ. - HV viết được các phương pháp hái cà phê đầu vụ. Nhà chị Minh bán được số tiền là: 25kg x 15 nghìn đồng = 375 nghìn đồng	- Văn bản các bước tiến hành thu hái cà phê đầu vụ. - Vở, bút. <i>Đối với HV nhóm này cần viết ra cả lời giải của bài toán</i>
Nhóm 3: Với HV biết đọc, biết viết tương đối thành thạo (Mức 3) Tiếng Việt - Nói và nghe: Chia sẻ với người bên cạnh về tình hình vườn cà phê nhà mình (diện tích vườn cà phê, sâu bệnh,...) - Đọc: Đọc hiểu toàn bộ kỹ thuật thu hái cà phê và các công việc cần chuẩn bị cho việc thu hái giai đoạn đầu. - Viết: HV viết tóm tắt các bước chuẩn bị cho việc thu hái cà phê đầu vụ. Toán: Nhà chị Biên có diện tích cà phê là 3 ha. Vụ cà phê năm 2022 nhà chị Biên thu được 21 tấn cà phê. Năm 2023 chị Biên có thêm 1ha diện tích cà phê của nhà chị Toàn, nhìn chung năng suất năm nay cũng như năm ngoái, vậy dự kiến năm nay cả diện tích thu thêm thì nhà chị Biên có khả năng thu được bao nhiêu tấn cà?	- HV nói theo cặp. - Đọc cá nhân HV viết được các bước tiến hành thu hái cà phê. Mỗi ha cà phê thu được là: $21 : 3 = 7$ tấn Vậy 1 ha nữa có khả năng thu được là: $1 \times 7 = 7$ tấn Năm 2023, dự kiến thu được: $21 + 7 = 28$ tấn	- Vở ô li, bút. <i>Đối với HV nhóm này cần viết ra cả lời giải của bài toán</i>
Bài tập về nhà: (5p) Nhóm HV mức độ 2-3: Theo dõi các hiện tượng và diễn biến của nương cà phê và ghi lại vào cuốn vở cá nhân của mỗi HV. Học thuộc bảng nhân 5-10 Nhóm HV mức độ 1: - Học thuộc bảng nhân 4-5. - Viết họ và tên của mình, người thân của mình. - Viết lại các từ về dụng cụ thu hái cà phê. - Ghi lại một vài bước chăm sóc cây cà phê.	HV thực hiện nhiệm vụ theo yêu cầu.	
Nội dung buổi thảo luận tiếp theo 1. Kiểm tra lại bài cũ theo nội dung đã giao trước. 2. Hướng dẫn ghi chép nhật ký nông hộ		

3. Kết luận

Kết quả đạt được trong XMC nói riêng, trong lĩnh vực giáo dục người lớn nói chung còn chưa thực sự bền vững và đồng đều giữa các vùng miền, giữa các nhóm người Kinh và các nhóm người DTTS khác. Tỷ lệ mù chữ và tái mù chữ ở người lớn đặc biệt là phụ nữ các DTTS sống ở vùng sâu, vùng xa còn khá cao. Thực tế này và mục tiêu trong Đề án Xây dựng xã hội học tập giai đoạn 2021-2030 đã thể hiện mong muốn, nhu cầu rất lớn đối với nhiệm vụ xóa mù chữ và chống tái mù chữ. Phương pháp tiếp cận xóa mù chữ - phát triển cộng đồng là một trong số những phương pháp giáo dục đáp ứng được những yêu cầu và mục tiêu này. Điện Biên là một trong những tỉnh đang vận dụng PPTC XMC- PTCĐ vào XMC cho phụ nữ người Thái mang lại những kết quả đáng khích lệ. Mô hình thí điểm ở Điện Biên cần tiếp tục đánh giá kết quả, tác động đến XMC-PTCĐXMC và

chống tái mù cho người lớn và tìm giải pháp nhân rộng mô hình trên phạm vi toàn quốc./.

***Bài báo là kết quả nghiên cứu của nhiệm vụ thường xuyên “Báo cáo giáo dục Việt Nam năm 2023 về giáo dục thường xuyên.**

Tài liệu tham khảo

1. Ban chấp hành TW (2013). *Nghị quyết số 29-NQ/TW ngày 4 tháng 11 năm 2013 của Trung ương Đảng “Về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo”*. Hà Nội
2. Thủ tướng chính phủ (2021a). *Quyết định số 1373/QĐ-TTg ngày 30 tháng 7 năm 2021 về phê duyệt Đề án “Xây dựng xã hội học tập giai đoạn 2021-2030”*. Hà Nội
3. Thủ tướng Cp (2021b). *Quyết định số 1719/QĐ-TTg ngày 14 tháng 10 năm 2021 của Thủ tướng Chính phủ phê duyệt “Chương trình mục tiêu quốc gia phát triển kinh tế - xã hội vùng đồng bào DTTS và miền núi giai đoạn 2021 – 2030”*. Hà Nội